

**TURIZM XIZMATLARINI MINTAQALAR BO‘YICHA
TAKOMILLASHTIRISH****СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ТУРИСТИЧЕСКИХ УСЛУГ ПО РЕГИОНАМ****IMPROVING TOURISM SERVICES BY REGIONS****Berdiqobilov Asilbek Tog‘aynazar o‘g‘li**

Tadbirkorlik va boshqaruv fakulteti

Turizm va faoliyat turlari bo‘yicha

4 bosqich talabasi

Annotatsiya: Mazkur mavzuda turizm xizmatlarini mintaqalar bo‘yicha takomillashtirishning nazariy va amaliy jihatlarini yoritiladi. Hududlarning tabiiy, tarixiy-madaniy, ijtimoiy-iqtisodiy va infratuzilmaviy xususiyatlaridan kelib chiqib turizm xizmatlarini rivojlantirish zarurligi asoslanadi. Shuningdek, har bir mintaqaning o‘ziga xos salohiyatidan samarali foydalanish, xizmatlar sifatini oshirish, transport va axborot infratuzilmasini yaxshilash, mahalliy turizm mahsulotlarini diversifikatsiya qilish hamda turistlar ehtiyojiga mos xizmat ko‘rsatish tizimini shakllantirish masalalari tahlil qilinadi. Tadqiqot natijasida mintaqaviy yondashuv asosida turizm xizmatlarini takomillashtirish hududiy iqtisodiy faollikni kuchaytirish, bandlikni oshirish va turizm samaradorligini yuksaltirishning muhim omili ekanligi ko‘rsatib beriladi.

Аннотация: В данной теме рассматриваются теоретические и практические аспекты совершенствования туристических услуг по регионам. Обосновывается необходимость развития туристических услуг с учетом природных, историко-культурных, социально-экономических и инфраструктурных особенностей территорий. Также анализируются вопросы эффективного использования уникального потенциала каждого региона, повышения качества услуг, улучшения транспортной и информационной инфраструктуры, диверсификации местных туристических продуктов и формирования системы обслуживания, соответствующей потребностям туристов. В результате исследования показано, что совершенствование туристических услуг на основе регионального подхода является важным

фактором усиления территориальной экономической активности, повышения занятости и роста эффективности туризма.

Abstract: This topic examines the theoretical and practical aspects of improving tourism services by regions. It substantiates the need to develop tourism services based on the natural, historical-cultural, socio-economic, and infrastructural characteristics of each territory. The study also analyzes the effective use of the unique potential of every region, the improvement of service quality, the development of transport and information infrastructure, the diversification of local tourism products, and the creation of a service system that meets tourists' needs. The findings show that improving tourism services through a regional approach is an important factor in strengthening territorial economic activity, increasing employment, and enhancing the overall efficiency of tourism.

Kalit soʻzlar: turizm xizmatlari, mintaqaviy rivojlanish, hududiy turizm, xizmat sifati, turizm infratuzilmasi, turizm mahsuloti, diversifikatsiya, iqtisodiy samaradorlik, transport qulayligi, mahalliy salohiyat.

Ключевые слова: туристические услуги, региональное развитие, территориальный туризм, качество услуг, туристическая инфраструктура, туристический продукт, диверсификация, экономическая эффективность, транспортная доступность, местный потенциал.

Keywords: tourism services, regional development, territorial tourism, service quality, tourism infrastructure, tourism product, diversification, economic efficiency, transport accessibility, local potential.

Bugungi globallashuv sharoitida turizm jahon iqtisodiyotining eng tez rivojlanayotgan va yuqori daromad keltiruvchi tarmoqlaridan biriga aylanib bormoqda. Turizm nafaqat iqtisodiy foyda manbai, balki hududlarning investitsion jozibadorligini oshirish, yangi ish oʻrinlari yaratish, milliy madaniyatni targʻib etish va xalqaro hamkorlikni mustahkamlashning muhim vositasi sifatida ham namoyon boʻlmoqda. Ayniqsa, turizm xizmatlarining sifatli tashkil etilishi va hududlar kesimida oqilona rivojlantirilishi ushbu sohaning barqaror oʻsishini taʼminlaydigan asosiy omillardan biridir. Turizm xizmatlari tushunchasi turistlarga sayohat jarayonida koʻrsatiladigan

barcha xizmatlarni o'z ichiga oladi. Ular tarkibiga joylashtirish, ovqatlanish, transport, ekskursiya, axborot, madaniy-ko'ngilochar, sog'lomlashtirish, savdo, gidlik va boshqa yordamchi xizmatlar kiradi. Mazkur xizmatlarning sifati, qulayligi, xavfsizligi va zamonaviyligi turistning umumiy taassuroti va hududga qayta tashrif buyurish ehtimoliga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli turizmni rivojlantirish jarayonida xizmatlar tizimini takomillashtirish ustuvor vazifa hisoblanadi. Turizm xizmatlarini mintaqalar bo'yicha takomillashtirish masalasi ayniqsa muhimdir. Chunki har bir hududning tabiiy sharoiti, tarixiy-madaniy merosi, infratuzilma darajasi, iqtisodiy ixtisoslashuvi, transport qulayligi va aholining xizmat ko'rsatish salohiyati bir-biridan farq qiladi. Demak, turizm xizmatlarini bir xil qolip asosida emas, balki mintaqaning xususiyatlaridan kelib chiqib shakllantirish maqsadga muvofiq bo'ladi. Aks holda hududning real salohiyati to'liq ishga solinmaydi va turizm samaradorligi pasayadi.

O'zbekiston sharoitida bu masala alohida dolzarbdir. Chunki mamlakat hududlari turizm resurslari bo'yicha nihoyatda rang-barangdir. Samarqand, Buxoro va Xiva singari tarixiy markazlar madaniy-tarixiy turizm uchun qulay bo'lsa, Surxondaryo, Qashqadaryo va Jizzaxning ayrim hududlari ekologik va ziyorat turizmi uchun salohiyatga ega. Toshkent shahri va Toshkent viloyati biznes, konferensiya va dam olish turizmi uchun imkoniyatlarga ega bo'lsa, Farg'ona vodiysi hunarmandchilik, etnoturizm va ichki turizm yo'nalishlarida ajralib turadi. Shu bois har bir mintaqada turizm xizmatlari o'sha hududning resurs bazasiga, transport tizimiga, turistlar oqimiga va bozor talabiga mos ravishda takomillashtirilishi kerak. Mazkur maqolada turizm xizmatlarini mintaqalar bo'yicha takomillashtirishning nazariy asoslari, hududiy yondashuv zarurati, xizmatlar sifatini oshirish omillari va istiqbolli rivojlanish yo'nalishlari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi.

Turizmni hududlar bo'yicha rivojlantirish masalasi mamlakat iqtisodiy siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. So'nggi yillarda turizmning iqtisodiy va ijtimoiy samarasi haqida qarashlar kengaydi. Turizm endilikda faqat sayyohlarni qabul qilish sohasi sifatida emas, balki mintaqaviy rivojlanish, xizmatlar eksporti, bandlikni oshirish va mahalliy byudjet tushumlarini ko'paytirish vositasi sifatida qaralmoqda. Bunday yondashuv turizm xizmatlarini hududlar xususiyatidan kelib chiqib takomillashtirishni zaruratga aylantiradi. Mavzuning dolzarbligi, avvalo, O'zbekiston hududlarining turizm salohiyati bir xil emasligi bilan belgilanadi. Ayrim hududlar tarixiy obidalarga boy bo'lsa, boshqalari tabiiy resurslar, tog'-dam olish zonalari, ziyorat maskanlari yoki qishloq turizmi

imkoniyatlari bilan ajralib turadi. Bunday sharoitda xizmatlar tizimini standart shaklda emas, balki mintaqaviy farqlanish asosida tashkil qilish muhimdir. Bu nafaqat turizm samaradorligini oshiradi, balki hududlarning o'ziga xos brendini shakllantirishga ham xizmat qiladi. Ikkinchi jihat shundaki, turistlarning talabi tobora individuallashtirib bormoqda. Bugungi turist qulay xizmat, xavfsizlik, transport imkoniyati, sifatli axborot, autentik tajriba va hududga mos mahsulotni kutadi. Demak, har bir mintaqaga o'zining turistik resursi va xizmat ko'rsatish tizimini aynan shu talabga moslashtirishi zarur. Uchinchi jihat — hududiy tengsizlikni kamaytirish masalasidir. Turizm xizmatlari faqat ayrim markazlashgan hududlarda rivojlansa, iqtisodiy samara tor doirada to'planib qoladi. Mintaqalar bo'yicha takomillashtirilgan xizmatlar esa chekka va salohiyatli hududlarni ham turizm bozoriga jalb etib, iqtisodiy faollikni kengaytiradi.

Mazkur maqolaning asosiy maqsadi turizm xizmatlarini mintaqalar bo'yicha takomillashtirishning ilmiy-amaliy asoslarini yoritish, hududiy salohiyatdan kelib chiqib xizmatlar tizimini rivojlantirish omillarini tahlil qilish hamda bu boradagi istiqbolli yo'nalishlarni asoslab berishdan iborat. Ushbu maqsaddan kelib chiqib quyidagi vazifalar belgilandi: turizm xizmatlarining iqtisodiy mazmunini ochib berish, mintaqaviy yondashuvning ahamiyatini asoslash, hududlarning turizm salohiyatini hisobga olgan holda xizmatlarni takomillashtirish yo'llarini ko'rsatish, xizmatlar sifati va infratuzilma o'rnatidagi bog'liqlikni tahlil qilish, turizm xizmatlarini diversifikatsiya qilish zarurligini yoritish va tegishli xulosalar ishlab chiqish. Maqolani tayyorlash jarayonida tizimli tahlil, qiyosiy yondashuv, hududiy tahlil, umumlashtirish, ilmiy abstraksiyalash va mantiqiy xulosa chiqarish usullaridan foydalanildi. Mintaqaviy turizm resurslari, xizmat ko'rsatish tizimi, infratuzilmaviy holat va hududiy iqtisodiy rivojlanish o'rnatidagi bog'liqlik ilmiy asosda tahlil qilindi.

➤ **Turizm xizmatlarining mazmuni va iqtisodiy mohiyati**

Turizm xizmatlari turistlarga sayohat davomida ko'rsatiladigan moddiy va nomoddiy xizmatlar majmuasidan iborat. Ushbu xizmatlar safarning boshlanishidan tortib, uning yakunigacha bo'lgan barcha jarayonlarni kamrab oladi. Turistni kutib olish, joylashtirish, oziqlantirish, tashish, yo'naltirish, ma'lumot berish, ko'ngilochar tadbirlar tashkil etish, xavfsizlikni ta'minlash va madaniy obyektlarga olib borish kabi xizmatlar yagona turizm mahsulotining tarkibiy qismlaridir. Turizm xizmatlarining iqtisodiy mohiyati shundaki, ular xizmatlar bozori orqali daromad yaratadi va ko'plab tarmoqlarga multiplikativ ta'sir ko'rsatadi. Masalan, bir turistning hududga tashrifi

nafaqat mehmonxona daromadini, balki transport, savdo, hunarmandchilik, ovqatlanish, aloqa va madaniyat sohalarining ham faollashuviga olib keladi. Shu bois turizm xizmatlari iqtisodiyotning ko‘p tarmoqli rivojlanishiga xizmat qiluvchi muhim vosita hisoblanadi. Biroq turizm xizmatlarining samaradorligi bevosita ularning sifati va hududiy moslashuviga bog‘liq. Agar xizmat turistning ehtiyojiga javob bermasa, hududga qayta tashrif kamayadi va salbiy imij shakllanadi. Demak, turizm xizmatlarini takomillashtirish faqat ularning sonini ko‘paytirish emas, balki sifat, qulaylik va hududiy xususiyatlar bilan uyg‘unlikni ta‘minlashni anglatadi.

➤ Mintaqaviy yondashuv zarurati

Turizm xizmatlarini mintaqalar bo‘yicha takomillashtirish zarurati, avvalo, hududlar o‘rtasidagi resurs farqlanishi bilan izohlanadi. Har bir mintaq o‘zining tabiiy manzarasi, tarixiy obidalar, etnografik xususiyatlari, iqlimi, transport tarmog‘i va ijtimoiy infratuzilmasi bilan boshqasidan farq qiladi. Shu sababli bitta hudud uchun samarali bo‘lgan turizm xizmati boshqa hududda kutilgan natijani bermasligi mumkin. Masalan, Samarqand va Buxoroda asosiy e‘tibor tarixiy obidalar atrofidagi ekskursiya xizmatlari, ko‘p tilli gidlik, madaniy dasturlar va qulay mehmonxona tizimiga qaratilishi kerak. Tog‘li hududlarda esa ekologik turizm, trekking, dam olish maskanlari, xavfsizlik va transport-logistika birlamchi ahamiyat kasb etadi. Qishloq hududlarida esa oilaviy mehmon uylari, milliy taomlar, mahalliy urf-odatlar va qishloq turizmi mahsulotlari ko‘proq samara beradi. Demak, turizm xizmatlarini takomillashtirishda “bir hudud — bir model” emas, balki “har bir hudud — o‘ziga mos model” tamoyiliga amal qilish maqsadga muvofiqdir. Ana shunda hududning haqiqiy salohiyatidan to‘liq foydalanish imkoniyati paydo bo‘ladi.

Turizm xizmatlarini mintaqalar bo‘yicha takomillashtirishning asosiy yo‘nalishlari

№	Yo‘nalish	Mazmuni	Kutilayotgan natija
1	Xizmatlar sifatini oshirish	Mehmonxona, ovqatlanish, transport, gidlik xizmatlarini yaxshilash	Turistlar mamnunligi ortadi
2	Transport infratuzilmasini rivojlantirish	Yo‘llar, avtotransport, temir yo‘l, ichki qatnovlarni takomillashtirish	Hududlarga yetib borish qulaylashadi

3	Axborot xizmatlarini kengaytirish	Ko'p tilli ko'rsatkichlar, xaritalar, sayyohlik markazlari, raqamli ma'lumotlar	Turistlar uchun qulaylik oshadi
4	Hududiy turizm mahsulotini yaratish	Har bir mintaqaning o'ziga xos resursiga mos turistik paketlar ishlab chiqish	Mintaqa brendi shakllanadi
5	Mahalliy aholini jalb qilish	Oilaviy mehmon uylari, hunarmandchilik, milliy taomlar, qishloq turizmi	Bandlik va daromad oshadi
6	Raqamli marketingni kuchaytirish	Ijtimoiy tarmoqlar, onlayn platformalar, virtual taqdimotlar	Xalqaro va ichki turistlar oqimi ortadi
7	Xizmatlarni diversifikatsiya qilish	Ekologik, gastronomik, ziyorat, madaniy va sog'lomlashtirish turizmini rivojlantirish	Turizm samaradorligi oshadi

➤ Hududlarning turizm ixtisoslashuvi

Mintaqaviy yondashuvning eng muhim jihatlaridan biri hududlarni turizm ixtisoslashuvi asosida rivojlantirishdir. Bu degani, har bir viloyat yoki tuman o'zining ustun resursiga tayanib xizmatlar tizimini shakllantirishi kerak. Tarixiy va madaniy salohiyati kuchli hududlarda ekskursiya sifati, tarixiy obyektlar atrofidagi servis, muzey va gidlik xizmatlari takomillashtirilishi zarur. Ziyorat maskanlari ko'p joylarda diniy ehtiyojga mos xizmatlar, toza va osoyishta muhit, yo'naltiruvchi axborot, ziyoratchilar uchun qulay joylashtirish muhim bo'ladi. Tabiiy va rekreatsion hududlarda esa dam olish, sog'lomlashtirish, ekologik marshrutlar, xavfsizlik, tabiatni muhofaza qilish va zamonaviy logistika birinchi o'ringa chiqadi. Shu bilan birga, ayrim hududlar bir necha turizm yo'nalishini uyg'unlashtirish imkoniyatiga ega. Masalan, tarixiy meros va gastronomik turizm bir hududda, ekologik va qishloq turizmi boshqasida, ziyorat va hunarmandchilik turizmi esa yana boshqa mintaqada birlashishi mumkin. Bu xizmatlarni kompleks va diversifikatsiyalashgan shaklda taklif etish imkonini beradi.

O'zbekiston mintaqalari bo'yicha turizm xizmatlarini ixtisoslashtirish imkoniyatlari

№	Mintaqa	Ustun turizm yoʻnalishi	Takomillashtirilishi zarur boʻlgan xizmatlar
1	Samarqand viloyati	Madaniy-tarixiy turizm	Gidlik, mehmonxona, ekskursiya, transport
2	Buxoro viloyati	Ziyorat va madaniy turizm	Mehmonxona, axborot xizmati, koʻp tilli servis
3	Xorazm viloyati	Tarixiy va etnografik turizm	Logistika, koʻngilochar dasturlar, suvenir savdosi
4	Toshkent shahri va viloyati	Biznes, konferensiya va dam olish turizmi	Raqamli xizmatlar, premium servis, logistika
5	Surxondaryo viloyati	Ziyorat, ekologik va tarixiy turizm	Transport, mehmon uylari, hududiy reklama
6	Fargʻona vodiysi	Hunarmandchilik va etnoturizm	Mahalliy mahsulot savdosi, ekskursiya, oilaviy xizmatlar
7	Jizzax, Qashqadaryo, Navoiy	Ekologik va rekreatsion turizm	Yoʻl, dam olish maskanlari, xavfsizlik va xizmat sifati

➤ Xizmatlar sifati va standartlashtirish

Turizm xizmatlarini takomillashtirishda eng muhim omillardan biri sifat masalasidir. Turist uchun hududning qanchalik chiroyli yoki tarixiy boy boʻlishidan qatʼi nazar, agar xizmat sifati past boʻlsa, umumiy taassurot salbiy shakllanadi. Shu bois mintaqalar boʻyicha turizm xizmatlarini yaxshilashda sifat bosh mezon boʻlishi kerak. Xizmat sifati keng tushuncha boʻlib, u mehmonxona qulayligi, sanitariya holati, xodimlarning muomala madaniyati, tezkorlik, xavfsizlik, tozalik, axborotning aniq va tushunarli boʻlishi, narxning adolatlilik va shaffofligini oʻz ichiga oladi. Turizm hududlarida ushbu standartlar bir xil minimal darajada taʼminlanmasa, mintaqalar oʻrtasidagi nomutanosiblik turist oqimiga salbiy taʼsir koʻrsatadi. Ayniqsa, xalqaro turistlar bilan ishlashda koʻp tilli xizmat, elektron toʻlov, onlayn bronlash, mobil navigatsiya va tezkor aloqa tizimlari alohida ahamiyatga ega. Bu komponentlar zamonaviy turizm xizmatining ajralmas qismiga aylangan.

➤ Transport va axborot infratuzilmasi

Mintaqalar boʻyicha turizm xizmatlarini takomillashtirishda transport va axborot infratuzilmasi hal qiluvchi rol oʻynaydi. Agar turist hududga oson yetib bora olmasa

yoki unga kerakli ma'lumotni tez topa olmasa, xizmatlarning boshqa afzalliklari ham to'liq samara bermaydi. Transport nuqtai nazaridan avtomobil yo'llari sifati, temir yo'l va aviaqatnovlar mavjudligi, ichki transport qulayligi, yo'l ko'rsatkichlar va navigatsiya tizimi alohida ahamiyatga ega. Mintaqalar kesimida transport imkoniyati turizmning rivojlanish darajasini bevosita belgilaydi. Shu bois turizm salohiyati yuqori, ammo kirish qiyin bo'lgan hududlarda avvalo logistika masalalarini hal qilish lozim. Axborot infratuzilmasi ham kam ahamiyatli emas. Turist uchun yo'nalish xaritalari, ko'rsatkichlar, raqamli ma'lumot bazalari, rasmiy saytlar, mobil ilovalar, ma'lumot markazlari va ko'p tilli tavsiflar mavjud bo'lishi zarur. Zamonaviy turizm bozori axborotga tayangan holda ishlaydi. Shuning uchun hududlarda axborot ta'minotini takomillashtirish xizmat sifatining muhim qismidir.

➤ **Turizm mahsulotlarini diversifikatsiya qilish**

Mintaqaviy turizm xizmatlarini takomillashtirishning samarali yo'llaridan biri turizm mahsulotlarini diversifikatsiya qilishdir. Faqat bitta xizmat yoki bitta obyekt asosida turistni uzoq muddat ushlab turish qiyin. Aksincha, hududning bir nechta jozibador jihatini birlashtirgan kompleks mahsulot turist uchun qiziqroq bo'ladi. Masalan, tarixiy shaharlar faqat ekskursiya bilan cheklanmasligi kerak. U yerda milliy taomlar festivali, hunarmandchilik ustaxonalari, kechki madaniy dasturlar, suvenir markazlari va zamonaviy axborot xizmatlari birlashtirilsa, turistning sarf-xarajati va qolish muddati ortadi. Tog'li hududlarda esa ekologik sayohat, sport faoliyati, sog'lomlashtirish va milliy dam olish unsurlari birlashtirilishi mumkin. Diversifikatsiya hududning iqtisodiy samaradorligini oshiradi va turist oqimining mavsumiylikka bog'liqligini kamaytiradi. Shu sababli har bir mintaqada turizm xizmatlarini takomillashtirish jarayonida yangi mahsulot turlari izchil ishlab chiqilishi zarur.

➤ **Mahalliy aholi ishtiroki va xizmatlar tizimi**

Turizm xizmatlarining barqarorligi ko'p jihatdan mahalliy aholi ishtirokiga bog'liq. Agar turizm faqat yirik korxonalar yoki tashqi investorlar bilan cheklanib qolsa, uning hududiy ijtimoiy samarasi past bo'lishi mumkin. Aksincha, mahalliy aholining bevosita ishtiroki turizm daromadlarini kengroq qatlamga yoyadi va hududda iqtisodiy faollikni oshiradi. Mahalliy aholi oilaviy mehmon uylari, milliy taomlar tayyorlash, hunarmandchilik buyumlari savdosi, transport, gidlik, ko'ngilochar dasturlar, qishloq turizmi va boshqa ko'plab xizmat turlarida ishtirok etishi mumkin. Buning uchun esa

ularda zarur bilim va ko'nikmalarni shakllantirish, servis madaniyatini o'rgatish, raqamli savodxonlikni oshirish va kichik biznesni qo'llab-quvvatlash muhimdir. Mahalliy aholi ishtiroki kuchaygan sari turizm mahsuloti autentiklashadi. Bu esa zamonaviy turist uchun ayniqsa jozibador omil hisoblanadi.

➤ **Muammolar va cheklovlar**

Turizm xizmatlarini mintaqalar bo'yicha takomillashtirish jarayonida qator muammolar ham kuzatiladi. Eng asosiy muammolardan biri — hududlar o'rtasidagi infratuzilmaviy tafovutdir. Ba'zi mintaqalarda turizm obyektlari bo'lsa-da, ularga olib boruvchi yo'l, transport yoki sanitariya holati talab darajasida emas. Ikkinchi muammo — malakali kadrlar yetishmasligi. Turizm xizmatlarining sifati ko'p jihatdan xodimlarning tayyorgarligiga bog'liq. Uchinchi muammo — axborot va marketingning yetarli emasligi. Ko'plab salohiyatli hududlar haqida turistlar to'liq ma'lumotga ega emas. To'rtinchi muammo esa xizmatlar paketining to'liq shakllanmaganidir. Ya'ni ayrim hududlarda alohida obyektlar bor, lekin ularni yagona turizm mahsuloti sifatida taklif etish sust. Bundan tashqari, turizm xizmatlarining mavsumiyligi, narx siyosatidagi nomutanosiblik va ayrim hududlarda investitsion faollikning pastligi ham rivojlanishga to'sqinlik qilishi mumkin.

➤ **Taklif va tavsiyalar**

Turizm xizmatlarini mintaqalar bo'yicha takomillashtirish uchun, avvalo, har bir hududning turizm pasportini ishlab chiqish lozim. Unda hududning asosiy resurslari, ustun yo'nalishlari, transport-logistika holati, xizmat turlari va ehtiyojlari aniq ko'rsatilishi kerak. Shu asosda hududiy rivojlantirish dasturlari ishlab chiqilishi maqsadga muvofiq bo'ladi. Ikkinchidan, xizmat sifati bo'yicha minimal standartlar barcha hududlarda bir xil darajada joriy etilishi zarur. Uchinchidan, turizm kadrlarini tayyorlash va qayta tayyorlash tizimi hududlar ehtiyojiga mos ravishda kuchaytirilishi kerak. To'rtinchidan, mahalliy aholining turizmga jalb qilinishini rag'batlantirish maqsadida oilaviy biznes, hunarmandchilik va qishloq turizmi loyihalariga ko'mak ko'rsatish lozim. Shuningdek, raqamli axborot platformalari, ko'p tilli ma'lumot tizimlari va hududiy turizm brendlarini shakllantirishga alohida e'tibor qaratish zarur. Mintaqalar bo'yicha festival, gastronomik tadbir, ekologik yo'nalish va ziyorat marshrutlarini rivojlantirish ham xizmatlar diversifikatsiyasiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Turizm xizmatlarini mintaqalar bo'yicha takomillashtirish hududiy rivojlanish va turizm samaradorligini oshirishning muhim vositasidir. Har bir hududning o'ziga xos salohiyatidan kelib chiqib xizmatlar tizimini shakllantirish turistlar ehtiyojiga mos mahsulot yaratishga imkon beradi. Bu esa turist oqimi, qolish muddati va sarf-xarajat hajmiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, hududiy yondashuv turizmni markazlashuvdan chiqarib, salohiyatli hududlarni ham iqtisodiy faollikka jalb etadi. Bu esa bandlik, daromad, mahalliy biznes va xizmatlar bozorining kengayishiga xizmat qiladi. Demak, turizm xizmatlarini mintaqalar bo'yicha takomillashtirish nafaqat sohaning ichki zarurati, balki hududiy iqtisodiy siyosatning ham muhim tarkibiy qismidir. Xulosa qilib aytganda, turizm xizmatlarini mintaqalar bo'yicha takomillashtirish turizm sohasining barqaror rivojlanishi, hududiy iqtisodiy faollikning oshishi, xizmatlar sifati yaxshilanishi va turistlar ehtiyojiga mos mahsulotlar yaratilishining muhim omili hisoblanadi. Har bir mintaqaning tabiiy, tarixiy, madaniy va iqtisodiy xususiyatlarini hisobga olgan holda turizm xizmatlarini shakllantirish ularning samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Kelgusida hududiy ixtisoslashuv, xizmat sifati, transport va axborot infratuzilmasi, raqamli marketing, mahalliy aholi ishtiroki va xizmatlar diversifikatsiyasi yo'nalishlarida tizimli ish olib borish zarur. Ana shundagina turizm xizmatlari mintaqalar bo'yicha yanada mukammal shakllanib, O'zbekiston turizmining raqobatbardoshligi va iqtisodiy samarasi yanada oshadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining **"Turizm to'g'risida"gi Qonuni**. O'RQ-549-son. – Toshkent, 2019-yil 18-iyul. – 1–12-betlar.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining **"O'zbekiston Respublikasida turizm sohasini jadal rivojlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Farmoni**. PF-5611-son. – Toshkent, 2019-yil 5-yanvar. – 1–18-betlar.
3. O'zbekiston Respublikasida turizm sohasini rivojlantirish konsepsiyasi. – Toshkent, 2019. – 1–24-betlar.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining **turizm sohasini rivojlantirish konsepsiyasini samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risidagi Farmoni**. PF-5781-son. – Toshkent, 2019-yil 13-avgust. – 1–16-betlar.
5. Mirzayev M., Aliyeva M. **Turizm asoslari**. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2011. – 248 b.
6. Allabergenov A., Gulmetov F. **Turizm geografiyasi**. – Toshkent: O'zbekiston, 2005. – 240 b.

7. Soliyev A. **Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya asoslari.** – Toshkent: Universitet, 2014. – 280 b.
8. To‘xliyev N. **O‘zbekiston iqtisodiyoti.** – Toshkent: O‘zbekiston Milliy Ensiklopediyasi, 2010. – 368 b.
9. Hamedov I., Alimov A. **Tashqi iqtisodiy faoliyat asoslari.** – Toshkent: Iqtisodiyot, 2004. – 256 b.
10. Musayev P., Musayev J. **O‘zbekistonning iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi.** – Toshkent: Sharq, 2014. – 160 b.
11. Rasulov A. **Mintaqaviy iqtisodiyot.** – Toshkent: Iqtisodiyot, 2012. – 224 b.
12. Ergashev A. **Xizmat ko‘rsatish sohasi iqtisodiyoti.** – Toshkent: Fan, 2018. – 192 b.